

Informe en relació amb el Projecte de decret de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu

Es presenta a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades el Projecte de decret de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, per tal que l'Autoritat emeti el seu parer al respecte.

El Projecte de decret consta d'un preàmbul, vint-i-cinc articles, cinc disposicions addicionals, una disposició derogatòria i dues disposicions finals.

Examinat aquest Projecte de decret, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, s'informa el següent:

I

(...)

II

El Projecte de decret que se sotmet a informe té per objecte, d'acord amb el seu article 2.1, *“garantir que tots els centre educatius sostinguts amb fons públics dins l'àmbit de l'ensenyament no universitari siguin inclusius mitjançant l'establiment de criteris que orientin l'organització i la gestió dels centres; l'ordenació de mesures i suports per a l'atenció educativa i per a la continuïtat formativa de tots i cadascun dels alumnes, i la diversificació de l'oferta de serveis dels centres d'educació especial per esdevenir també centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos per als centres educatius ordinaris a fi de completar la xarxa de suports a l'educació inclusiva.”*

El Capítol II del Projecte de decret concreta les mesures i els suports per a l'atenció educativa dels alumnes, classificant-les en: mesures i suports universals, adreçats a tots els alumnes (article 8); mesures i suports addicionals (article 9) i mesures i suports intensius, adreçats a alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu (article 10).

Així mateix estableix que les mesures i suports que s'adoptin vers un determinat alumne amb necessitats específiques de suport educatiu (article 3.4), per tal de garantir-ne l'accés a l'educació en condicions d'equitat i igualtat d'oportunitats, s'han de recollir en el corresponent Pla de suport individualitzat (PI), el qual s'ha de fer constar en l'expedient acadèmic de l'alumne (articles 11 i 13).

D'acord amb l'article 14 del Projecte de decret, l'adopció d'aquestes mesures i suports requereix la prèvia detecció i avaluació de les necessitats educatives específiques dels alumnes, la qual es durà a terme a través d'un procés d'avaluació psicopedagògica efectuat pels professionals dels EPA (equip d'assessorament i orientació psicopedagògica) o per l'orientador dels centres d'educació secundària, en col·laboració amb els mestres i el professorat del centre i amb la participació dels pares o tutors legals i de l'alumne.

L'apartat 6 d'aquest article estableix que la dita avaluació psicopedagògica *“ha d'incloure la recollida, l'anàlisi i la valoració d'informació rellevant sobre el desenvolupament personal i social de l'alumne, la seva capacitat de comunicació i de relació amb els altres, el nivell d'assoliment de les competències bàsiques, el tipus i el grau d'intensitat de les mesures i els suports rebuts i la seva evolució escolar, les orientacions per planificar la resposta educativa, i el tipus i el grau d'intensitat de suport que requereix actualment. També ha de tenir en compte les avaluacions, els diagnòstics i les orientacions dels equips socio-sanitaris destinats a l'atenció als infants i adolescents i altres agents de l'entorn i professionals col·legiats.”*

En atenció a aquest precepte és clar que la realització de l'avaluació psicopedagògica per a la detecció de les necessitats educatives específiques de l'alumnat, als efectes d'establir les corresponents mesures i suports regulats en el present Projecte de decret, comportarà el tractament d'un gran volum d'informació personal i de diversa naturalesa, en funció de les variables objecte d'anàlisi (per exemple, dades sobre salut física i mental, d'aprenentatge i d'adquisició de coneixements, socioemocionals, de l'entorn, etc.).

Fer avinent que el tractament d'aquest conjunt d'informació personal, que inclourà dades mereixedores d'especial protecció (article 7 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD) i article 9 del Reglament (UE) 2016/679, del Parlament i del Consell Europeu, de 27 d'abril de 2016, General de Protecció de Dades (RGPD), aplicable a partir del 25 de maig de 2018), haurà d'adequar-se a la normativa de protecció de dades.

En aquest sentit, convé recordar, pel que fa a la seva legitimitat (articles 6 i 7 LOPD), que la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE) estableix, en la seva disposició addicional 23a, una habilitació legal per al tractament de dades que exclou la necessitat de que l'afectat (l'alumne) o, si s'escau, el seu representant legal atorgui el consentiment per al tractament de les dades que siguin necessàries per a l'exercici de les funcions docent i orientadora atribuïdes als centres educatius.

En concret, disposa que *“els centres docents poden recollir les dades personals del seu alumnat que siguin necessàries per a l'exercici de la seva funció educativa. Aquestes dades poden fer referència a l'origen i ambient familiar i social, a característiques o condicions personals, al desenvolupament i els resultats de la seva escolarització, així com a aquelles altres circumstàncies el coneixement de les quals sigui necessari per a l'educació i orientació dels alumnes”* (apartat primer).

I afegeix que *“els pares o tutors i els mateixos alumnes han de col·laborar en l'obtenció de la informació a què fa referència aquest article. La incorporació d'un alumne a un centre docent suposa el consentiment per al tractament de les seves dades i, si s'escau, la cessió de dades procedents del centre on hagi estat escolaritzat anteriorment, en els termes que estableix la legislació sobre protecció de dades. En tot cas, la informació a què es refereix aquest apartat ha de ser l'estrictament necessària per a la funció docent i orientadora, i no es pot tractar amb fins diferents de l'educatiu sense consentiment exprés”* (apartat segon).

Apuntar que, tal com ha posat de manifest aquesta Autoritat en ocasions anteriors (dictàmens CNS 38/2009 i CNS 4/2017, disponibles al web de l'Autoritat <http://apdcat.gencat.cat>), aquesta habilitació de l'LOE abasta també el tractament de dades especialment protegides o mereixedores d'especial protecció (articles 7 LOPD i 9 RGPD), en la mesura que el seu tractament resulti efectivament necessari per a l'exercici de la funció docent i orientadora dels centres educatius.

Així doncs, la recollida i el tractament d'informació personal dels alumnes o de les seves famílies previst en el present Projecte, als efectes d'establir llurs necessitats educatives específiques, disposa d'habilitació en base al que disposa la disposició addicional 23a de l'LOE, citada.

III

L'article 15.1 del Projecte de decret estableix, amb caràcter general, que *“en les transicions entre cursos, etapes i centres educatius, els centres han d'assegurar els mecanismes de coordinació i traspàs d'informació que facilitin i assegurin la coherència educativa i la continuïtat formativa.”*

L'article 21 del Projecte de decret, relatiu a l'atenció educativa dels alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu als ensenyaments d'adults, reitera la necessitat de garantir el traspàs de *“la informació necessària en relació a la trajectòria de l'evolució personal i acadèmica de l'alumne i l'aplicació de mesures d'atenció a la diversitat”* als centres educatius d'adults.

Des del punt de vista de la protecció de dades, el traspàs d'aquesta informació relativa als alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu entre centres educatius (del centre d'origen de l'alumne al centre de destinació) constitueix una comunicació o cessió de dades (article 3.i) LOPD) que, com a tal, requereix el consentiment previ de l'afectat (o del seu representant legal) o bé una norma amb rang de llei que l'habiliti (article 11 LOPD).

En aquest sentit, convé apuntar que les previsions de l'LOE abans examinades també habilitarien la cessió d'aquestes dades, en la mesura que es tractaria d'informació necessària per a l'exercici de la funció educativa i orientadora del centre educatiu on s'incorpora l'alumne, en concret, per tal de garantir la continuïtat de les mesures i suports adoptades que han contribuït a l'èxit educatiu de l'alumne.

En concret, la disposició addicional 23a de l'LOE disposa que *“(…) la incorporació d'un alumne a un centre docent suposa el consentiment per al tractament de les seves dades i, si s'escau, la cessió de dades procedents del centre on hagi estat escolaritzat anteriorment, en els termes que estableix la legislació sobre protecció de dades. En tot cas, la informació a què es refereix aquest apartat ha de ser l'estrictament necessària per a la funció docent i orientadora, i no es pot tractar amb fins diferents de l'educatiu sense consentiment exprés”.*

Així doncs, el flux d'informació personal sobre els alumnes a què es refereix el present Projecte de decret resultaria conforme amb la normativa de protecció de dades.

IV

El Capítol V del Projecte de decret explicita els serveis i recursos que es posen a disposició del sistema educatiu perquè aquest faci efectiva l'escolarització i l'educació de tots els alumnes.

De les previsions contingudes en l'article 22, en què es descriuen els diferents serveis educatius (equips d'assessorament i orientació en llengua, interculturalitat i cohesió social (ELIC), EAP, centres de recursos pedagògics (CRP), centre de recursos educatius per a deficients auditius (CREDA), centre de recursos educatius per a deficients visuals (CREDV), centre de recursos educatius per a alumnes amb trastorns del

desenvolupament i la conducta (CRETDIC), centre de recursos pedagògics específics de suport a la innovació i la recerca educativa (CESIRE) i camps d'aprenentatge (CdA)), es desprèn que l'assoliment de l'objecte previst en el present Projecte de decret -com és aconseguir uns entorns educatius que, tenint en compte la diversitat de les persones i la complexitat social, ofereixin expectatives d'èxit a tots els alumnes en el marc d'un sistema inclusiu- requereix de la participació i col·laboració d'un gran nombre de persones (mestres i professorat, psicòlegs, pedagogs, logopedes, educadors socials, mestres d'educació especial, personal sanitari, etc.).

Des del punt de vista de la protecció de dades, totes aquestes persones que poden intervenir en algun moment en el tractament de dades personals de l'alumnat en exercici de les seves funcions d'orientació i assessorament en l'àmbit educatiu estaran obligades a guardar secret respecte d'aquestes dades, obligació que subsisteix fins i tot després de finalitzar la seva relació (laboral o administrativa) amb el centre educatiu de què es tracti.

Així s'estableix en l'article 10 de l'LOPD, segons el qual *"el responsable del fitxer i els qui intervinguin en qualsevol fase del tractament de les dades de caràcter personal estan obligats al secret professional pel que fa a les dades i al deure de guardar-les, obligacions que subsisteixen fins i tot després de finalitzar les seves relacions amb el titular del fitxer o, si s'escau, amb el seu responsable."*

I en la ja citada disposició addicional 23a de l'LOE, segons la qual *"(...) el professorat i la resta del personal que, en l'exercici de les seves funcions, accedeixi a dades personals i familiars o que afectin l'honor i la intimitat dels menors o les seves famílies queda subjecte al deure de sigil"* (apartat 3).

En atenció a aquests preceptes, seria recomanable fer esment a aquest deure de secret respecte la informació personal tractada o a què es tingui accés en el Projecte de decret, per exemple, en la disposició addicional cinquena, a què es fa referència tot seguit.

V

La dita disposició addicional cinquena del Projecte de decret estableix que *"en l'obtenció i el tractament de les dades a què es refereix aquest Decret s'han d'adoptar les mesures que en garanteixin la seguretat i la confidencialitat, d'acord amb la normativa de protecció de dades de caràcter personal."*

Escau valorar positivament aquesta previsió, reflex de les previsions de l'apartat 3 de la disposició addicional 23a de l'LOE, el qual disposa que *"en el tractament de les dades de l'alumnat s'han d'aplicar normes tècniques i organitzatives que garanteixin la seva seguretat i confidencialitat."*

L'article 9 de l'LOPD obliga el responsable del fitxer i, si escau, l'encarregat del tractament a adoptar les mesures necessàries, per tal de garantir la seguretat de les dades personals que seran tractades, així com per evitar la seva alteració, pèrdua, tractament o accés no autoritzat, tenint en compte l'estat de la tecnologia, la naturalesa de les dades emmagatzemades i els riscos a què estan exposats, tant si provenen de l'acció humana o del medi físic o natural.

A dia d'avui, aquestes mesures de seguretat venen regulades en el Títol VIII del Reglament de desenvolupament de l'LOPD (RLOPD), aprovat pel Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, que les classifica en tres nivells diferents -bàsic, mitjà i alt- en funció de la tipologia de dades personals que en cada cas es prevegin tractar (article 80).

Ara bé, cal fer avinent que tot tractament de dades que es perllongui més enllà del proper 25 de maig de 2018 -data en què resultarà aplicable el nou RGPD- haurà de satisfer les exigències de la nova regulació.

Per aquest motiu, convé assenyalar que l'RGPD ha establert un sistema de seguretat que ja no es fonamenta en l'atribució d'un determinat nivell de seguretat a partir exclusivament de les dades tractades (no es basa en els nivells de seguretat bàsic, mitjà i alt previstos a l'RLOPD), sinó que es fonamenta en la necessitat d'una avaluació de riscos prèvia per part del responsable del tractament per determinar quins són els riscos que es preveu objectivament que pugui generar el tractament i, a partir d'aquí, determinar i implementar les mesures de seguretat adients per fer-hi front (article 32 RGPD).

VI

Dit això, convé fer avinent que, en un cas com el plantejat, no es pot descartar que sigui exigible, d'acord amb l'article 35 de l'RGPD, fer una avaluació d'impacte sobre el Projecte de decret (PIA).

Aquest reglament requereix fer la dita PIA *“cuando sea probable que un tipo de tratamiento, en particular si utiliza nuevas tecnologías, por su naturaleza, alcance, contexto o fines, entrañe un alto riesgo para los derechos y libertades de las personas físicas”* (article 35.1).

En particular, aquesta PIA és necessària, entre d'altres supòsits, *“en caso de tratamiento a gran escala de las categorías especiales de datos a que se refiere el artículo 9, apartado 1 (...)”* (article 35.3.b) RGPD).

Recordar que, com s'ha dit, els tractaments de dades que s'hagin iniciat abans de 25 de maig de 2018 i es perllonguin més enllà d'aquesta data (com semblaria ser el cas ara examinat) hauran d'adaptar-se a les previsions de l'RGPD.

Cal tenir en compte que, en el present cas i de conformitat amb l'article 3.1 del Projecte de decret, *“tots els alumnes (de Catalunya) són subjectes de l'atenció educativa que regula aquest Decret: els alumnes que requereixen exclusivament mesures universals, els alumnes que, a més, necessiten mesures addicionals, i els alumnes que sumen, a aquestes darreres, les mesures intensives, per tal d'accedir a l'educació en condicions d'equitat i igualtat d'oportunitat”*. A això cal afegir que, tal com s'ha posat de manifest en aquest informe, és previsible el tractament de dades especialment protegides o categories especials de dades (articles 7 LOPD i 9.1 RGPD) dels alumnes, quan, per a la identificació i avaluació de llurs necessitats específiques de suport educatiu, és necessari dur a terme una avaluació psicopedagògica (article 14 Projecte de decret).

Atès que en el present cas podríem trobar-nos davant un tractament a gran escala de dades mereixedores d'especial protecció, resultaria justificada la realització de la PIA prevista en l'esmentat article 35 de l'RGPD. Es tractaria de dur a terme una avaluació prèvia de l'afectació que pot tenir el tractament de dades previst en el Projecte de decret per a la privacitat de les persones afectades (l'alumnat), amb especial atenció als riscos per a la seguretat i la integritat de la informació, i una anàlisi de les diferents alternatives disponibles per assolir la finalitat perseguida, de manera que es pugui optar per aquella que ofereixi més garanties per als drets de les persones.

Fer avinent que, malgrat que correspon al responsable del tractament (en aquest cas, als centres educatius) dur a terme la PIA, en un supòsit com el plantejat, cabria l'opció que el Departament d'Ensenyament (competent en la matèria) assumís la seva realització com a part d'una avaluació d'impacte general en el context de l'adopció del present Projecte de decret, no sent necessari, en conseqüència, que cadascun dels responsables dugués a terme la corresponent PIA.

Així es desprèn de l'article 35.10 de l'RGPD, segons el qual "cuando el tratamiento de conformidad con el artículo 6, apartado 1, letras c) i e), tenga su base jurídica en el Derecho de la Unión o en el Derecho del Estado miembro que se aplique al responsable del tratamiento, tal Derecho regule la operación específica de tratamiento o conjunto de operaciones en cuestión, y ya se haya realizado una evaluación de impacto relativa a la protección de datos como parte de una evaluación de impacto general en el contexto de la adopción de dicha base jurídica, los apartados 1 a 7 no serán de aplicación excepto si los Estados miembros consideran necesario proceder a dicha evaluación previa a las actividades de tratamiento."

Per tot això es fan les següents,

Conclusions

Examinat el Projecte de decret de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu es considera adequat a les previsions establertes a la corresponent normativa sobre protecció de dades de caràcter personal.

Barcelona, 14 de març de 2017